

Η Άνοιξη ήρθε γεμάτη χρώματα, πράσινα και
γαλάζια και το σούρουπο, κόκκινα και πορτοκαλί.
Το νερό τρέχει από τις πηγές, τα δέντρα βγάζουν
τα πρώτα φύλλα και ο νυχτερινός ουρανός είναι
ξάστερος. Και οι εμπειρίες, σαν να κρέμονται κι
αυτές από κάποιο δέντρο. Ωραίο το ταξίδι στη
Μακρινίτσα, γεμάτο χαρά ζωής!

Μακρινίτσα

Με οδηγό τους

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΝΤΕΜΗ ΚΟΥΤΣΟΣΤΑΜΑΤΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΗΣ

ανθρώπους της

Σουρουπώνει στην κεντρική πλατεία, στο "Παζάρ" κατά τους ντόπιους. Τόπος συνεύρεσης

και συνδιαλλαγής για τους κατοίκους του χωριού και ανεξίτηλη ανάμνηση για τους επισκέπτες.

Η τοιχογραφία του Θεόφιλου Χατζημικαήλ, στο καφενείο Θεόφιλος. Ο Μυτιληνιός ζωγράφος φτάνει στο Βόλο και το Πήλιο το 1899 περίπου και ζωγραφίζει σε αρχοντικά, εκκλησίες και καταστήματα. (Επάνω) Αρχοντικά και εκκλησίες, κρήνες και γεφυρούλες, φιδωτά καλντερίμια και τρεχούμενα νερά συνθέτουν την ομορφιά της Μακρινίτσας.

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ: Το λαογραφικό μουσείο και η λαϊκή αρχιτεκτονική παράδοση.

Η καινούρια μέρα ξημερώνει ηλιόλουστη στη Μακρινίτσα. Ο χειμώνας ξεθυμαίνει. Ετούτη η εποχή έχει κάποια ξέχωρη γοητεία. Είναι ένας ενδιαμέσος σταθμός ανάμεσα σε χειμώνα και άνοιξη. Η απέραντη φύση προτού ξυπνήσει από το γαλήνιο λήθαργό της, για να παραδοθεί στην αγαλιά του Έαρος, που θα τη γονιμοποιήσει, συγκεντρώνεται στον εαυτό της με στοχασμό υποβλητικό.

Στα σκαλάκια της πλατείας μια γυναίκα κοντοστέκεται και με χαιρετάει. Έπειτα συνεχίζουμε και οι δύο το δρόμο μας. Πηγαίνω στο **Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Ιστορίας Πηλίου**. Στεγάζεται στο αρχοντικό **Τοπάλη**. Ένα τριώροφο αρχοντικό, αντιπροσωπευτικό δείγμα της κλασικής πληροεπίκτητης αρχιτεκτονικής, όπως διαμορφώθηκε στο τέλος του πρώτου μισού

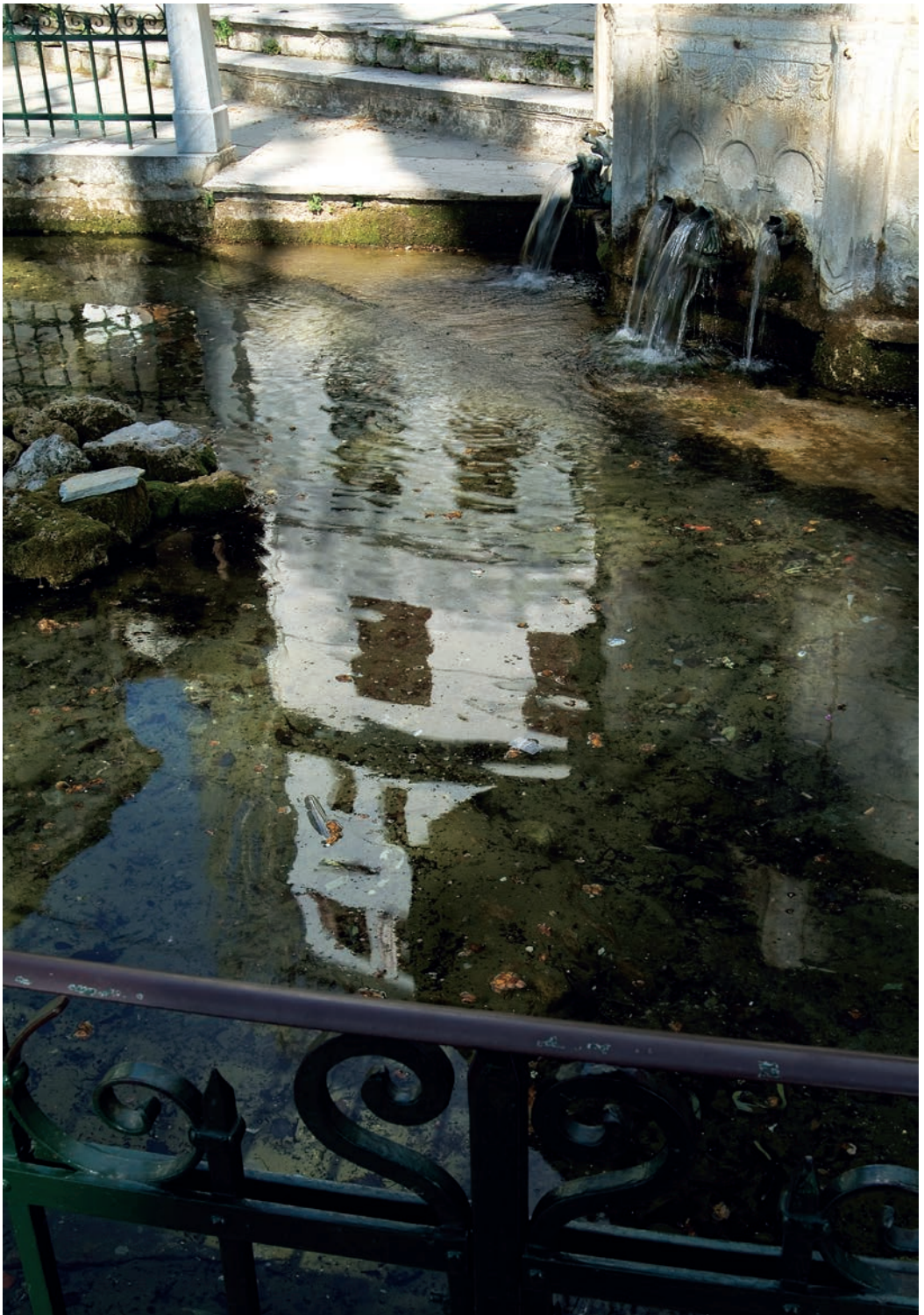
του περασμένου αιώνα.

Θυμάμαι πως όποτε επισκεπτόμουν το Πήλιο όλοι με χαιρέτιζαν καλόκαρδα. Με διάθεση για κουβέντα. Αυτή η φιλική αντιμετώπιση πάντα με διευκόλυνε να εγγκλιματιστώ και να αποσπάσω άγραφες πληροφορίες για τον τόπο. Ο πιο εποικοδομητικός οδηγός για να γνωρίσεις ένα μέρος είναι σίγουρα οι άνθρωποί του.

Στην πλατεία, υπό τη δροσιά των αιωνόβιων δέντρων και των ήχων της πηγής καλούμενης «*τα λιοντάρια*» ή «*το αθάνατο νερό*», έμεινα για λίγη ώρα να κοιτάζω τον ανοιχτό ορίζοντα με το φως του πρωινού. Ο Βόλος, ο Παγασητικός, η Πορταριά, το Σαρακηνό... Δίκαια ο **Ευάγγελος Βενιζέλος**, όταν επισκέφθηκε τη Μακρινίτσα το 1934, την ονόμασε «*το μπαλκόνι του Πηλίου*». Κι από τότε έχει μείνει να λέγεται έτσι.

Συνεχίζω για το Μουσείο. Ο δρόμος ξεκινά από τα λίγα σκαλάκια που βρίσκονται στα ανατολικά της πλατείας. Υπάρχουν ευδιάκρι-

Η κρήνη της κεντρικής πλατείας, τα λιοντάρια ή το αθάνατο νερό. Το όνομά της προέρχεται από τις ιδιότητες του νερού της σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση. Στον αντικατοπτρισμό φαίνεται το αρχοντικό Σισιλιάνου.

Τα καλντερίμια, της προσπάθειας δρόμοι. Ατελείωτα καραβάνια από αγωγιάτες τα ανεβοκατέβαιναν, μεταφέροντας αγαθά από τους ορμίσκους του Παγασπτικού και του Αιγαίου.

Η λαογραφική συλλογή του Μουσείου προέρχεται κυρίως από προσφορές των κατοίκων: παραδοσιακές φορεσιές και σκεύη, τοιχογραφίες από πληροείτικα αρχοντικά και ιστορικά κειμήλια της Μακρινίτσας, όπως το λάβαρο της επανάστασης του 1878. (Επάνω) Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μακρινίτσας, στεγάζεται στο αρχοντικό που κληροδότησε η Μακρινιτσιώτισσα δασκάλα Ανδρονίκη Βατσαρέα- Μαυράκη.

τες πινακίδες που οδηγούν στο Μουσείο μέσα από καλντερίμι. Στο υπέρθυρο της εισόδου του αρχοντικού είναι χαραγμένη η χρονολογία που κτίστηκε: 1844. Έχει φρουριακή διαμόρφωση, με ελάχιστα μικρά και σιδερόφραχτα παράθυρα στο ισόγειο, που πληθαίνουν σταδιακά στους πάνω ορόφους. Είναι λιθόκτιστο στο μεγαλύτερο μέρος του εκτός από το νότιο τμήμα του τελευταίου ορόφου, που είναι κατασκευασμένο από ελαφριά κατασκευή (τσιματά). Αυτό προεξέχει ελαφρώς από το λίθινο περίγραμμα της βάσης του κτιρίου, δημιουργώντας τα περίφημα *σαχισιά* της παραδοσιακής πληροείτικης αρχιτεκτονικής.

Το εσωτερικό του αρχοντικού είναι διαμορφωμένο σύμφωνα με τις ανάγκες της οικογένειας και τις κλιματολογικές συνθήκες, που υπαγόρευαν οι φυσικοί νόμοι. Έτσι, το ισόγειο, που διατηρεί όλες τις εποχές του χρόνου χαμηλή και σταθερή θερμοκρασία, χρησιμοποιούνταν για την αποθήκευση των προϊόντων της χρονιάς. Το μεσοπάτωμα με τα πολλά τζά-

κια και την ελάχιστη απώλεια θερμοκρασίας αποτελούσε τη χειμερινή διαμόρφωση της οικογένειας και ο όροφος με το *δοξάτο*, το *κιάσκι* και τον *καλόν οντά*, ήταν η καλοκαιρινή διαμόρφωση και ο χώρος υποδοχής.

Το αρχοντικό δεν είναι μονάχα μια πρακτική και άνετη κατοικία. Έχει και πολύ ζεστό χαρακτήρα. Κοσμείται από ζωγραφικό, λιθινά γλυφο και ξυλόγλυπτο διάκοσμο που εντυπωσιάζει με την ωραιότητά του.

Όσοι χώροι είχαν ένα ιδιαίτερο ύφος, όπως ο *καλός οντάς* ή το *χειμωνιάτικο*, έχουν διατηρήσει την αρχική λειτουργική τους μορφή, ζωντανεύοντας την εικόνα της πληροείτικης κατοικίας του 18^{ου} και του 19^{ου} αιώνα. Στους υπόλοιπους χώρους αναπτύσσονται κατά θεματικές ενότητες συλλογές, που αναδεικνύουν το λαϊκό πολιτισμό της περιοχής. Το 1998 εντάχθηκε στην έκθεση του Μουσείου μια σειρά πινάκων λαϊκής ζωγραφικής του Βολιώτη Θαλασσογράφου **Ν. Χριστόπουλου**.

Συνεχίζω τη βόλτα μου μέσα στον οικισμό

Στην πλατεία Μπράνη τα άλογα ξεκουράζονται. Ανεβοκατέβαιναν με εγκαρτέρηση τα απότομα καλντερίμια μεταφέροντας οικοδομικά υλικά.

παρατηρώντας τα σπίτια. Η Μακρινίτσα διατηρεί σχεδόν αναλλοίωτη την παραδοσιακή της φυσιολογία. Ενδεχομένως επειδή έχει ανακηρυχθεί διατηρητέος οικισμός και όλοι οφείλουν να συμμορφώνονται σε κάποιους κανόνες, όπως οι στέγες των σπιτιών να καλύπτονται υποχρεωτικά από τις στρογγυλές τοπικές πλάκες σχιστόλιθου. Ο Νίκος Μπέζος, που μας φιλοξένησε στο **αρχοντικό Σιυλιάνου**, μου είπε αργότερα, πως αν έχει διατηρηθεί το ύψος της Μακρινίτσας, το οφείλει στο ότι είχε σχεδόν ερημώσει για αρκετά χρόνια.

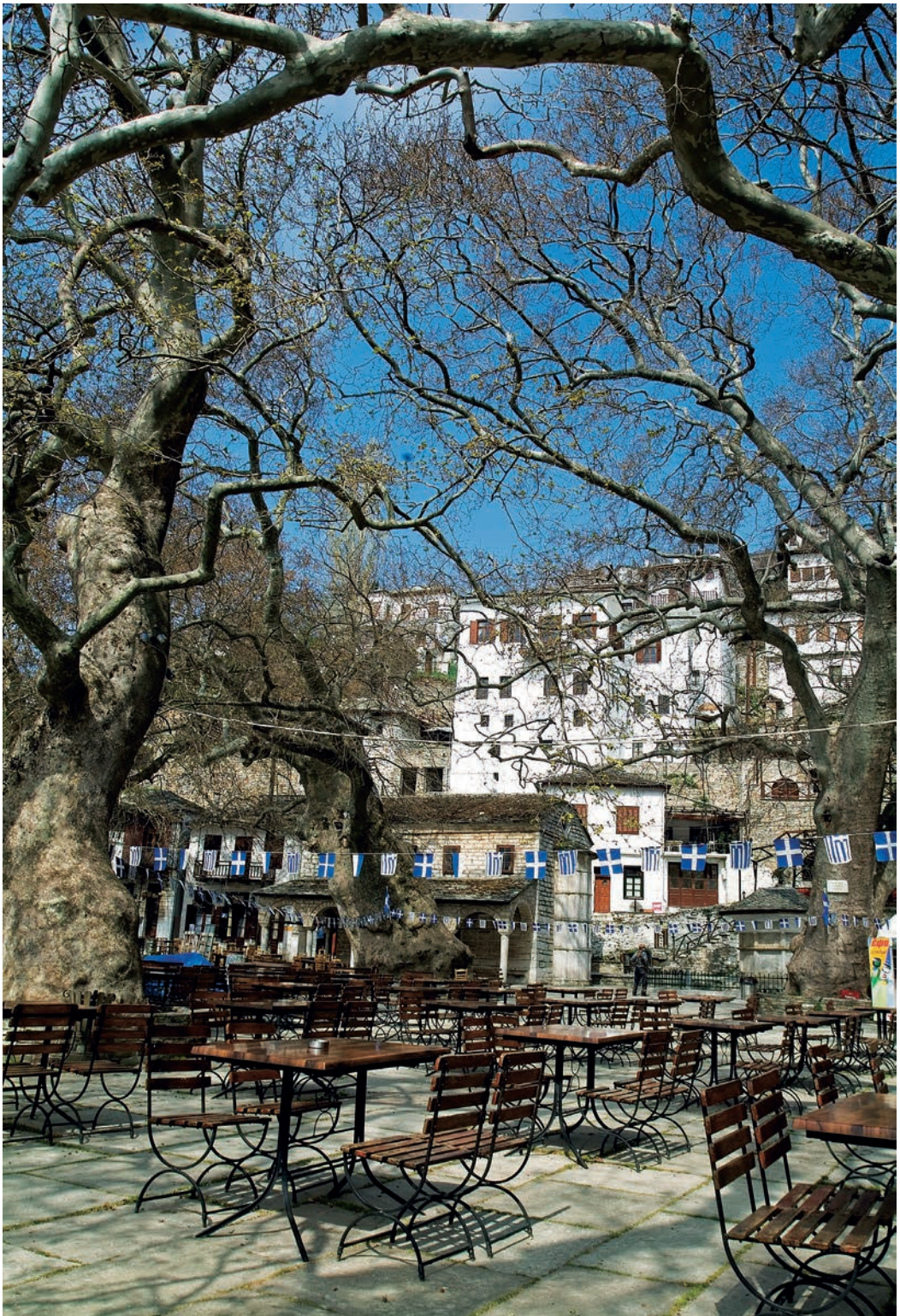
Στο δρόμο συναντώ ένα πυργόσπιτο. Ξεχωρίζει από μακριά. Μια ψηλόκορμη κατασκευή. Τα πυργόσπιτα είναι οι πρωϊμότερες κατασκευές που έχουν διασωθεί στη Μακρινίτσα και ανάγονται στο τέλος του 17^{ου} με αρχές του 18^{ου} αιώνα. Φαίνεται να περιλαμβάνει τρία ή και τέσσερα πατώματα. Είναι λιθόκτιστο με ξυλοδεσιές ανά τακτά διαστήματα, εκτός από μεγάλα τμήματα του τελευταίου ορόφου, που προεξέχουν έντονα περιμετρικά με εξώστεγα. Αυτά άλλοτε τα κατασκεύαζαν ανοιχτά ως **χαγιάτια** και άλλοτε κλειστά ως **σαχισιά**.

Σταματώ για κάτι δροσερό στο καφενε-

δάκι λίγο πιο πάνω από την πλατεία. Έχει πάρει τ' όνομά του από το διάσημο Μυτιληνιώ ζωγράφο **Θεόφιλου Χατζημιχαήλ**, που έχει φιλοτεχνήσει στο εσωτερικό του μια τοιχογραφία. Αναπαριστά ένα γλέντι του πρωτοκλέφτη **Κατσαντώνη** με τα παλικάρια του σ' ένα ορεινό τοπίο. Χρονολογείται από το 1910 και οι διαστάσεις της είναι εντυπωσιακές.

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ: Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, οι κρήνες, τα βότανα και το Σαρακνόν.

Ημέρα είναι ακόμα πολύ νέα και όμορφη. Από εκείνες που αποχωρίζεσαι το πανωφόρι δίχως δεύτερη σκέψη. Ανηφορίζω προς το **Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης**, ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα που λειτουργεί στη Μακρινίτσα από το 1999. Βρίσκεται 100 περίπου μέτρα δυτικά της πλατείας και στεγάζεται στο αναπαλαιωμένο **αρχοντικό Βατσαρέα-Μαυράκη**. Εκεί συναντώ τον **Παναγιώτη Βίγκλα**, καθηγητή του Κέντρου. Πρόκειται να κάνουμε μια βόλτα στη δυτική πλευρά της Μακρινίτσας.

Αγναντεύοντας τον Παγασσικό από ψηλά. Οι στέγες με τις σχιστολιθικές πλάκες, κομμάτι των εικόνων της Μακρινίτσας, που παίρνουν μαζί τους οι επισκέπτες.

Στεκόμαστε για λίγο στην πλατεία μπροστά από το ΚΠΕ, όπου τον επόμενο μήνα πρόκειται να στηθεί το άγαλμα της **Μαργαρίτας Μπασδέκη**, ηρωίδας της Μακρινίτσας, που πήρε μέρος στην επανάσταση του 1878. Φέτος η Μακρινίτσα γιόρτασε τα **130 χρόνια** από τη **Μάχη της Μακρινίτσας**, που έβαψε με ηλιόροδο αίμα το **Σαρακηνό**, αλλά έβαλε ένα λιθαράκι στην απελευθέρωση.

«Με τα παιδιά όταν βγαίνουμε από το Κέντρο», μου λέει ο Παναγιώτης Βίγκλας, «τους λέμε να προσέξουνε τα καλντερίμια, τις κάθετες πέτρες που έχουν αυτήν την απόσταση μεταξύ τους, κατάλληλη ώστε να μη γλιστράνε τα μουλάρια που κατεβαίνουν με τα φορτία». Βασική αρτηρία του χωριού είναι το ανηφορικό καλντερίμι που ξεκινά από το κατώτερο μέρος του και αφού περάσει από την πλατεία, φτάνει ως το υψηλότερο σημείο του. Το καλντερίμι αυτό φιδосέρονεται ανάλογα με τις υψομετρικές διαφορές, ώστε η κλίση να μην είναι πολύ μεγάλη. Από την αρτηρία αυτή ξεκινούν πλαϊνά καλντερίμια προς όλα τα σημεία του οικισμού.

Το ΚΠΕ υλοποιεί μονοήμερα εκπαιδευ-

τικά προγράμματα για σχολεία με θέματα που έχουν σχέση με το ευρύτερο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Ένα από αυτά αφορά τα βότανα της περιοχής. «Μόνο βλέποντας τον τοίχο εδώ την άνοιξη μπορούμε να βρούμε πολλά χρήσιμα βότανα». Κόβει και μου δείχνει ένα φυλλαράκι από μια βαλεριάνα, που έχει φυτρώσει ανάμεσα από τις πέτρες του τοίχου. Έχει ένα ωραίο κοκκινωπό άνθος και χρησιμεύει στο να καταλαγιάζει το άγχος και την αϋπνία. Παραδίπλα έχει ξεπηδήσει ένα περδικάκι. Πράγματι ο λιθόκτιστος τοίχος είναι ένας καμβάς βοτάνων. «Το ξινολάχανο ή λάπατο, οι νοικοκυρές το βάζουν μαζί με τσουνκνίδες στις χορτόπιτες».

Κατεβαίνουμε το καλντερίμι που περνά δίπλα από το ΚΠΕ. Σε κάθε βήμα που κάνουμε συναντούμε διαφορετικά βότανα. Τριανταπέντε είδη φυτρώνουν στην περιοχή. Οι κάτοικοι τα εμπορεύονται στην είσοδο του χωριού και συμπληρώνουν έτσι το εισόδημά τους. Λίγο πιο κάτω παρατηρούμε μια από τις **55 παραδοσιακές κρήνες** του χωριού. «Οι 48 ανακαινίστηκαν το 1989 και είναι σε καλή κατάσταση. Οι άλλες έχουν αφηθεί στις τύχες τους», λέει ο

ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ / ΜΕ ΟΔΗΓΟ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΗΣ

Η κρήνη Βρυσούλι. Ο λαϊκός τεχνίτης βρίσκει τα υλικά στο άμεσο περιβάλλον του και αυτός είναι και ο λόγος που οι κατασκευές αυτές είναι τόσο αρμονικά ενταγμένες

Παναγιώτης Βίγλας.

Η κατασκευή των κρηνών που σώζονται σήμερα τοποθετείται στους τρεις τελευταίους αιώνες. Ο μεγάλος αριθμός τους οφείλεται αφενός στα άφθονα νερά και αφετέρου στη μεγάλη κλίση του εδάφους. Η Μακρινίτσα εκτείνεται από τα 300 μέχρι τα 850 μέτρα περίπου. Βέβαια, σημαντικό ρόλο για τη δημιουργία αυτού του πυκνού δικτύου κρηνών έπαιξε το ότι η Μακρινίτσα από το τέλος του 18^{ου} αιώνα ήταν η πρωτεύουσα των βακουφιών του Πηλίου και είχε να καλύψει τις υδροδοτικές ανάγκες περίπου 4000 κατοίκων.

Η κρήνη που κοιτούμε ονομάζεται *Βρυσούλι*. Έχει την παραθύρα, ένα χώρο που βάζανε λουλούδια, εικονίσματα ή ένα καντηλάκι, τη χούφτα που πίνανε οι άνθρωποι και πιο κάτω τη γούρνα για τα ζώα. Ουσιαστικά, η κρήνη εκείνο τον καιρό ήταν το κέντρο της καθημερινής ζωής του χωριού. Σε κάθε στροφή του καλντεριμιού υπήρχε μια κρήνη που ξεδιψούσε τον διαβάτη και υδροδοτούσε τα κοντινά σπίτια. Οι γυναίκες πήγαιναν καθημερινά στην κρήνη για να γεμίσουν το *γκιούμι*, ένα μεταλλικό δοχείο, και έβρισκαν την ευκαιρία

να μάθουν τα νέα του χωριού από τις συγχωριανές τους. Εκεί επίσης, έπλεναν τα ρούχα, τις φλοκάτες και τα υφαντά τους. Την άνοιξη ή το καλοκαίρι γύρω από αυτές οργανώνονταν πανηγύρια και γαμήλια έθιμα και σε αυτές οι αγρότες πότιζαν τα ζώα τους και άρδευαν τους μπαξέδες τους.

Κατηφορίζοντας το ίδιο καλντερίμι συναντάμε τώρα ένα από τα πιο ξακουστά και ιστορικά αρχοντικά, το **αρχοντικό Μουσλή**. Τώρα είναι έρημο και ο καιρός δοκιμάζει την αντοχή των υλικών του. Διασχίζουμε τη συνοικία της **Αγίας Τριάδας**, που πήρε τ' όνομά της από την εκκλησία της περιοχής. Σταματούμε για λίγα λεπτά στην εκκλησία. Είναι κλειστή. Στη βόρεια πλευρά της έχει μια εξωτερική τοιχογραφία των αδελφών **Πογώνη**, που απεικονίζει το Θεό, πράγμα εξαιρετικά σπάνιο. Κάποιοι ανειδίκεντοι μάστορες έχουν σοβατίσει μερικά περίτεχνα λιθανάγλυφα σύμβολά της.

Στο τέλος του καλντεριμιού συνεχίζουμε δεξιά σε μονοπάτι. Βρισκόμαστε στις άκρες του χωριού. Τα βότανα εκεί αφθονούν: καλέντουλα, φασκόμηλο, δυόσμος, ζαμπούκος, λάμιο, δεντρολίβανο, σκorpίδι, τσουνκνίδα και

δίπλα το αντίδοτό της η μολόχα. Με αναρίθμητες ευεργετικές και αναλγητικές ιδιότητες το καθένα. Ο Παναγιώτης Βίγκλας μου τις αριθμεί. Σήμερα δυστυχώς, έχουμε την τάση να μην τις εκτιμούμε.

Λίγα βήματα πιο κάτω συναντούμε την **Κρήνη του Έρωτα**. Είναι μια από τις απόμεινες κρήνες που συναντιούνται οι νέοι του χωριού με τις αγαπημένες τους. Στη συνέχεια το μονότοξο γεφύρι της «Πατωσιάς». Μπροστά μας υψώνεται ο λόφος του Σαρακηνού. Λόφος άγονος και πετρώδης. Το μονοπάτι βγάζει στην κορυφή του Σαρακηνού και μετά κατεβαίνει στο **Φυτόκο**. Παλιά ήταν κτηνοτροφική οδός. Τώρα αποτελεί μια εξαιρετική διαδρομή για τους περιπατητές. Η θέα από το Σαρακηνό είναι θαυμάσια. Από εκεί τα σπίατα της Μακρινίτσας μοιάζουν με πέτρες που κατολισθαίνουν και ο ήλιος τους στέλνει αφειδώλευτα τις ριπές του.

Στο ρέμα της Πατωσιάς η οικολογική καταστροφή είναι μεγάλη. Πριν από 2 χρόνια στις μεγάλες βροχές έσπασε το φράγμα μιας κοινοτικής χωματερός και όλα τα σκουπίδια της απλώθηκαν στην κοίτη. Ο Παναγιώτης

Βίγκλας με πληροφορεί ότι οι υποσχέσεις λένε πως θα καθαριστεί. Μιλώντας για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση τραβήξαμε το δρόμο της επιστροφής.

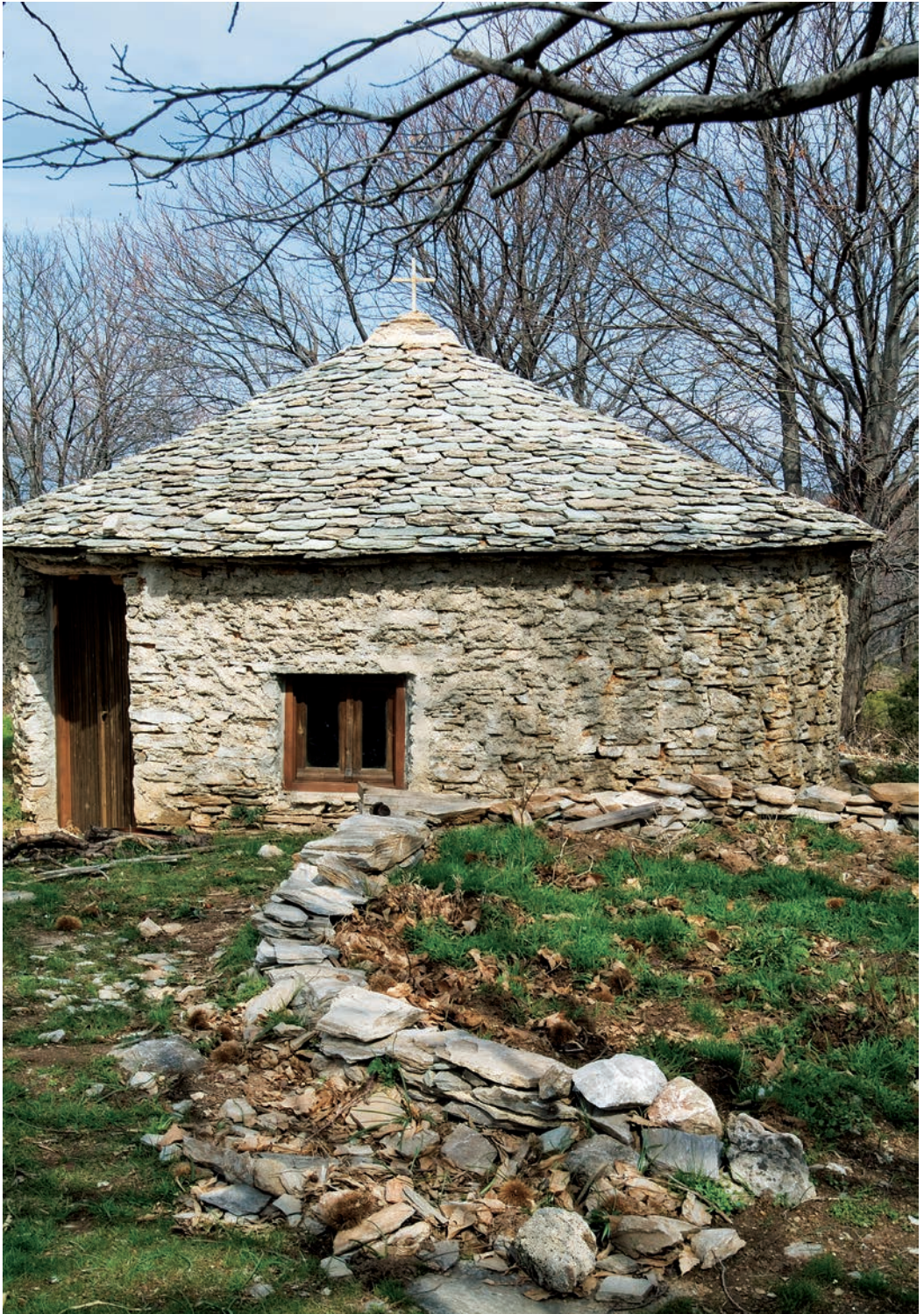
Το Κέντρο έχει βγάλει πάνω από 17.000 μαθητές έξω από τους τοίχους της τάξης, επιζητώντας να διαμορφώσουν ένα κώδικα συμπεριφοράς για θέματα που σχετίζονται με την ποιότητα του περιβάλλοντος. Ο Παναγιώτης Βίγκλας μου τονίζει πως η εκτίμηση των σχέσεων μεταξύ ανθρώπου, του πολιτισμού του και του βιοφυσικού του περιγύρου, που επιδιώκει το Κέντρο, θα επιτευχθεί μονάχα αν τα σχολεία εντάξουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση στο ημερήσιο πρόγραμμά τους. Μου προσφέρει κάποιες από τις εκδόσεις που έχει επιμεληθεί το Κέντρο για τους μαθητές και με χαίρεται για να συνεχίσει το έργο του.

Ο ΠΗΓΑΙΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΣΟΥΡΒΙΑΣ.

Κάποιοι όταν σκέπτονται την Μακρινίτσα, στην πραγματικότητα εννοούν μονάχα τον

Η εξωτερική τοιχογραφία των αδελφών Πωγώνη, στη βόρεια πλευρά της Αγίας Τριάδας. Στα δεξιά της αγιογραφίας απεικονίζεται ο Θεός.

Θολωτό πέτρινο καλύβι σε κτήμα στο δρόμο προς Σουρβιά. Σύμφωνα με τον Κοινοτάρχη το κτίσμα αυτό είναι σπάνιο και συναντάται επίσης στην Κροατία.

Βορειοδυτικά της Μακρινίτσας στο μονοπάτι προς Πουρί-Ζαγορά, το γεφύρι της Καρυάς πλάι στις οξιές, γεφυρώνει το ρέμα της Καλιακούδας από το 1931.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑΣ

Η Μακρινίτσα δημιουργήθηκε περίπου πριν από 700 χρόνια κοντά στη μονή της Παναγίας της Μακρινιτίσσης. Μάλιστα το πιθανότερο είναι πως το όνομα του χωριού προέρχεται από τη συγκοπή του προσηγορικού «Μακρινιτίσσα».

Η μονή της Μακρινιτίσσης ή μονή της Θεοτόκου Ορειάς Επισκέψεως συστήθηκε στον τόπο της σημερινής Εκκλησίας της Παναγίας, ανάμεσα στο 1204 και 1215, από τον Κωνσταντίνο Μαλιασινό. Ο εύπορος τοπάρχης πλούτισε τη μονή της Μακρινιτίσσης με μετόχια, κτήματα, αλικές, χωράφια, υδρόμυλους, ιδιόκτητα χωριά και την έκανε πολύ πλούσια. Η μονή αποτέλεσε εκείνη την εποχή το κέντρο της μοναστικής ζωής στο Πήλιο και συγκέντρωσε εκτός από τους βλάχους δουλοπάροικους και άλλους κατοίκου, που έρχονταν ως μοναχοί ή καλλιεργητές των μοναστηριακών κτημάτων. Με τα χρόνια αυτοί έχτισαν σπίτια και αποτέλεσαν τον πυρήνα της μεγάλης αργότερα κωμόπολης της Μακρινίτσας. Η μονή της Μακρινιτίσσης το 17ο αιώνα έπεσε στην αφάνεια. Κανένας δεν ξέρει αν καταστράφηκε από τους Τούρκους ή εγκαταλείφθηκε. Στη θέση της κτίστηκε το 1767 η εκκλησία της Παναγίας στη Μακρινίτσα. Μάλιστα, λέγεται πως το μέρος που ήταν πρώτα η μονή γκρεμιζόταν, γι' αυτό και η εκκλησία της Παναγίας κτίστηκε λίγο δυτικότερα σε στερεό έδαφος. Η εκκλησία αυτή γκρεμίστηκε από τους σεισμούς του 1955 και ξανακτίστηκε το 1963, από τα θεμέλια στις ίδιες διαστάσεις. Μόνο ο εσωτερικός τοίχος δεν πειράχτηκε και υποστυλώθηκε με εσωτερικό άλλο τοίχωμα.

οικισμό της Μακρινίτσας. Άλλοι εξαντλούν την επίσκεψή τους στο κεντρικό καλντερίμι όπου είναι παραταγμένα τα τουριστικά καταστήματα. Ωστόσο, μέσα σ' αυτή την πελώρια περιοχή, που εκτείνεται από την Κερασιά μέχρι το Ελατόρεμα και από τη Μονή Φλαμουριού μέχρι την Ιωλκό, υπάρχουν πολλοί κρυμμένοι θησαυροί: το μοναδικό ελατοδάσος του Πηλίου, δάση με οξιές, απόμερες μονές, μυθικές σπηλιές, αιωνόβια γεφύρια και γραφικές διαδρομές.

Στην πλατεία αντάμωσα τον κοινοτάξι της Μακρινίτσας, **Γιάννη Κερασιώτη**.

Επιβιβαζόμαστε στο αγροτικό κοινοτικό αμάξι και φεύγουμε από τον αγροτικό δρόμο της **πλατείας Μπράνη** με βόρεια κατεύθυνση για τη **μονή Σουρβιάς**.

Κάνουμε μια πρώτη στάση στη γυναικεία **Ιερά Μονή Αγίου Γερασίμου**. Ο Άγιος Γεράσιμος είναι ο προστάτης Άγιος όλης της περιφέρειας. Περνώντας την πύλη ξεπροβάλλει ένας άλλος κόσμος, ο κόσμος του μοναχισμού και της άσκησης. Όλα φαίνονται καμωμένα με ιδιαίτερη φροντίδα. Είναι λίγο πριν τις τρεις το μεσημέρι και οι μοναχές αναπαύονται στα κελιά τους. Η μέρα τους άλλωστε έχει ξεκινήσει από τις 4:00. Μας υποδέχεται η **Ηγουμένη Ευπραξία** και μας ανοίγει την πόρτα της εκκλησούλας. Αφού προσκυνήσαμε την τίμια κάρα και την εικόνα του Οσίου Γερασίμου μας φίλεψε γλυκό και καφέ στο Αρχονταρίκι. Σήμερα φιλοξενούνται 16 μοναχές στη μονή.

Αποχαιρετίσαμε την καλοσυνάτη Ηγουμένη και ανηφορίσαμε προς το ξωκκλήσι του **Προφήτη Ηλία**. Περίπου στα 3,4 χλμ από την Μπράνη συναντάμε μια διασταύρωση. Η δεξιά κατεύθυνση είναι μια πανέμορφη δασική διαδρομή μήκους 9 χλμ περίπου που βγάζει στην άσφαλτο βόρεια από την κορυφή Πλεισιδί. Εμείς ακολουθούμε την αριστερή κατεύθυνση.

Περνάμε την περιοχή **Βρομόβροση** και μετά από 4 χλμ περίπου βρισκόμαστε στην περιοχή **Παναγιάς Πουρνάρι** και σε μια διασταύρωση, όπου στρίβουμε δεξιά. Συνεχίζουμε ευθεία. Μετά τη **μονή Γοργοπήκτου** βρίσκουμε τη διασταύρωση του αγροτικού δρόμου Βόλου-Λέστιανης και στρίβουμε δεξιά. Περνάμε την περιοχή **Τσιλόπετρα** και την περιοχή **Μανραθάρια** και συναντάμε το ρέμα του **Ξεριά** και το βυζαντινό γεφύρι «**Αλεβίζιον**». Διασχίζουμε ένα από τα ωραιότερα δάση οξιάς. Συνεχίζοντας φτάνουμε στη διασταύρωση του **Αγίου Αθανασίου** και στρίβουμε δεξιά. Αριστερά ο δρόμος οδηγεί στην **Κερασιά**. Περνάμε την **Παναγία Λέστιανη** και ανηφορίζουμε. Δύο ώρες περίπου βορειοδυτικά της Μακρινίτσας κείται η αρχαία μονή Σουρβιάς, απομεινάρι θαυμαστό ερημιάς και μεγαλείου.

Η μονή της Σουρβιάς χτίστηκε το 1627 από τον **Όσιο Διονύσιο τον Ελυμπιώτη**, στη θέση καλούμενη Λέστιανη, όπου βρίσκονται οι μεγάλης εκτάσεως αμπελώνες των Μακρινιτισιωτών. Γύρω της υπάρχουν σουρβιές, απ' τις οποίες πήρε και το όνομά της. Οι Τούρκοι την έκαψαν

Η ζωή της Ιεράς Μονής Αγίου Γερασίμου είναι αφιερωμένη στην προσευχή, τη νηστεία και την εργασία. Είναι ένας τόπος περισυλλογής και γαλήνης.

στην επανάσταση του 1878. Έπειτα ξαναχτίστηκε και ξανακάηκε το 1940, όταν μερικοί αγωγιάτες Ζαγοριανοί, που πήγαν εκεί για να προφυλαχτούν από το χιόνι, άφησαν τη φωτιά αφύλακτη. Το μοναστήρι της Σουρβιάς υπήρξε μεγάλο και με καλή οργάνωση γύρω στα 1844. Οι πλατιές βάσεις του είναι ακόμα γερές. Κι ο ανατολικός τοίχος, που στέκει όρθιος φέρνει σημάδια από τα στενά χωρίσματα των κελιών. Λένε πως είχε σαράντα κελιά. Μονάχα η εκκλησία του η **Αγία Τριάδα** μένει κάπως απείραχτη από την καταστροφή, περιτριγυρισμένη από τοίχους και προφυλαγμένη μέσα σε μια στενή αυλή.

Ο ήλιος βασιλεύει. Ήρθε το σούρουπο, το πορτοκαλοκοκκινωπό. Ξέφτισε το σούρουπο, έδωσε τόπο στη νύχτα. Το αυτοκίνητο πήγαινε, πήγαινε. Προσπεράσαμε τα μισοκομισμένα χωριά. Πίσω στη Μακρινίτσα είχε διακοπή ρεύματος. Με μιας η νύχτα ξαναβρήκε την ουσία της τη γεννημένη από αγέρα διάφανο και μυριάδες αστέρια. Ήταν σκοτάδι, μα σκοτάδι φεγγερό, βαθνύανο που δε σκέπαζε τίποτα με τις σκιές του.

ΤΟ "ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ".

Το Πήλιο έχει ονομασθεί «Άγιον Όρος της Θεσσαλίας», εξαιτίας των μικρών και μεγάλων μοναστηριών, εκκλησιών και παρεκκλησιών. Η Μακρινίτσα, κεφαλοχώρι αρχοντικό, είναι κατάσπαρτη από μοναστήρια και ναούς.

Η ομίχλη του επόμενου πρωινού πέφτει πυκνή κι ασάλευτη. Με αυτό το απότομο γύρισμά του ο χειμώνας γεμίζει τη Μακρινίτσα ηρεμία και μοναξιά. Οι σταχτιοί αχνοί του ουρανού προχωρούν αθόρυβα μέσα στην πλατεία, σκαρφάζουν το Σαρακηνό, κατηφορίζουν τα κάλντεριμα και περικυκλώνουν τις στέγες των σπιτιών. Ο Βόλος και η λιγοστή ζωή του χωριού χάνονται μέσα στο σταχτί σύννεφο. Μέσα σ' αυτήν την κατασκευτική ατμόσφαιρα οι εκκλησίες και τα παρεκκλήσια της Μακρινίτσας φαντάζουν σαν επιβλητικά απρόσβλητα κάστρα.

Στην πλατεία της Μακρινίτσας βρίσκεται η εκκλησία του **Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου**. Ένα θαυμαστό

Από τόπο σε τόπο ο Άγιος Γεράσιμος ο Νέος έφτασε στο μοναστήρι της Σουρβιάς. Ήθελε να γνωρίσει τους Αγίους Τόπους κι από εκεί γύρισε στην Ελλάδα να διδάξει τους ανθρώπους της.

πέτρινο κομποτέχνημα, κεντημένο με πλήθος από ανάγλυφα. Το ίδιο και η βρύση δίπλα του. Τα ανάγλυφα σε πέτρα ή σε ντόπιο μάγμαρο είναι συνηθισμένη διακόσμηση σε πηλοορείτικες εκκλησίες, βρύσες και αρχοντικά. Επιγραφές με εσώγλυφα ή εξώγλυφα γράμματα και ωραία κοσμήματα βρίσκονται στις περισσότερες εκκλησίες. Οι πελεκάνοι, όπως λέγονταν οι ειδικευμένοι τεχνίτες, τα σκάλιζαν στην εξωτερική επιφάνεια των τοίχων και κυρίως στις κόγχες του ιερού.

Οι εκκλησίες της **Αγίας Τριάδας** και της **Μεταμόρφωσης** βρίσκονται λίγα βήματα πιο κάτω από την πλατεία, η πρώτη νοτιοδυτικά και η δεύτερη νοτιοανατολικά κοντά στο Λαογραφικό Μουσείο. Μισοσειρωμένες μετά τους σεισμούς επισκευάστηκαν τώρα από φιλόθρησκους ξένους.

Ακολουθώ βορειοανατολική κατεύθυνση για την εκκλησία της **Παναγίας**. Το ψηλό κωδωνοστάσιό της υψώνεται σαν έκφραση ευλάβειας, αγαστό και αγέρωχο. Η εκκλησία βρίσκεται

ΟΙ ΜΑΗΔΕΣ ΤΗΣ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑΣ

Οι Μάηδες είναι ένα πληροεϊτικό χορευτικομυμνητικό έθιμο από τα πιο γραφικά της ελληνικής Πρωτομαγιάς. Έχει πάρει τ' όνομά του από τον πιο λουλουδιασμένο μήνα της Άνοιξης.

Παρά τις επιδράσεις που έχει δεχτεί το έθιμο με το πέρασμα των αιώνων, τα δρώμενα του παραπέμπουν στους πανάρχαιους Διονυσιακούς μύθους και στην λατρεία της αναγέννησης της φύσης.

Σύμφωνα με τον ιστορικό **Γιάννη Κορδάτο**, που κατάγεται από τη Ζαγορά του Πηλίου, η γιορτή αυτή ήταν μια δραματική παράσταση που γίνονταν από 15-20 άνδρες μεταμφιεσμένους. Στη μέση βρισκόταν ο Μάης, δηλαδή ένας νέος καταστόλιος με λουλούδια. Σε κάποια στιγμή, ένας από τους μασκαρεμένους νέους πείραζε άσεμνα το κορίτσι της συντροφιάς. Τότε ο γενίτσαρος, ο επικεφαλής του συγκροτήματος, που ήταν ντυμένος με φουστάνελες, πυροβολούσε και σκότωνε το φταίκτη. Όταν ο θάνατος του διαπιστωνόταν από τη συνοδεία του Μάη, η παρέα έβαζε ένα λουλούδι πάνω του και άρχιζε γύρω του έναν εύθυμο χορό. Μέσα στο ξέφρενο πανδαιμόνιο που ακολουθούσε ο νεκρός ανασταίνονταν και ακολουθούσε την εύθυμη συντροφιά του.

Το έθιμο αυτό, που για αιώνες ήταν βαθιά ριζωμένο στην παράδοση του πληροεϊτικού λαού, γιορτάζονταν στα χρόνια της τουρκοκρατίας για οκτώ μέρες. Το συγκρότημα περιπλανιόταν στα χωριά του Πηλίου κι έστηνε το διονυσιακό πανηγύρι στις πλατείες. Στις 8 Μαΐου το συγκρότημα έπρεπε να επιστρέψει στη βάση του και να παραβρεθεί στο πανηγύρι του Αϊ-Γιάννη. Εκεί στο χώρο του ναού ξεδίπλωναν την τελευταία φάση της παράστασης. Το έθιμο αυτό έπαψε να οργανώνεται το 1911, εποχή των βαλκανικών πολέμων, αναβίωσε το 1957 και μετά από μικρή διακοπή συνεχίζεται τα τελευταία χρόνια με τη συμβολή της Κοινότητας και την προθυμία των κατοίκων του χωριού.

στο κέντρο μιας μεγάλης λιθόστρωτης αυλής με αιωνόβια κυπαρίσσια. Είναι μια μεγαλόπρεπη και επιβλητική βασιλική χωρίς τρούλο. Την περιβάλλουν πολλά παρεκκλήσια και η Μητρόπολη. Το τέμπλο της είναι ξυλόγλυπτο

παλαιό έργο τέχνης και μέσα στην εκκλησία υπάρχει το ανάγλυφο της Παναγιάς, έργο του 13^{ου} αιώνα, που παριστάνει την Παναγία όρθια σε στάση δεομένης.

Προχωρώντας προς το νότιο μέρος του χωριού φτάνω στην εγκαταλελειμμένη και μισογκρεμισμένη από τους σεισμούς εκκλησία του **Αγίου Αθανασίου**. Δυστυχώς όμως δεν είναι προσπελάσιμη και τα αυτοκίνητα που έχουν σταθμεύσει μπροστά χαλούν την εικόνα της. Λίγο πιο χαμηλά είναι ο **Άγιος Γεώργιος** (1766). Λέγεται ότι οι κάτοικοι για να προφυλαχτούν από τους σεισμούς πήγαιναν να κοιμηθούν στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, γιατί ήταν το μοναδικό σταθερό κτίσμα. Πάνω στην κύρια πύλη υπάρχει τοιχογραφία που παριστάνει τον Άγιο Γεώργιο. Από τη δυτική χαμηλή πόρτα του ναού, για να μη γίνεται αισθητή η παρουσία τους, έμπαιναν παλιά οι γυναίκες στους στενάχωρους και σκοτεινούς γυναικωνίτες.

Σε μικρή απόσταση από την εκκλησία αυτή βρίσκεται η πολύ ξεχωριστή εκκλησούλα του **Αγίου Νικολάου** (1787). Σχεδόν ακουμπάει στο Σαρακηνό, είναι κρυμμένη στην άκρη του μονοπατιού και σφύζει από λουλούδια. Δίπλα της τρέχει δροσερό νερό από μια διπλή κρήνη. Ένας παλιός θρύλος που κουβεντιάζουν οι κάτοικοι για την εκκλησία αυτή λέει πως κάποτε, ένα πελώριο φίδι κατέβαινε από το Σαρακηνό κι έτρωγε το φυτίλι από το καντήλι του Αγίου κι έπινε το λάδι. Τις νύχτες το καντήλι ήταν σβηστό γιατί οι άνθρωποι δεν τολμούσαν να πλησιάσουν από το φόβο τους. Ο Άγιος Νικόλαος τιμώρησε το φίδι πετρώνοντάς το και από το ξάγναντο μπορείς να το ξεχωρίσεις με ευκολία.

Στη συνοικία της Κουκουράβας βρίσκεται η εκκλησία της **Αγίας Μαγδαληνής**. Ο ναός επισκευάστηκε τελευταία, ύστερα από τις ζημιές των σεισμών. Είναι ευρύχωρη με βαρύτιμες εικόνες και φωτερό εσωτερικό. Υπάρχουν ακόμα και πλήθος άλλα ξωκλήσια και μικροκκλησιές στο χωριό που λαμπροκοπούν σε μοναχικές κορυφές και πλαγιές. Μια φορά το χρόνο χτυπάει η καμπάνα τους και λειτουργούν σε μια επέτειο γιορτής. Του **Προφήτη Ηλία**, της **Αγίας Παρασκευής**, του **Αϊ-Γιαννιού** της Κακουνάς, του **Αϊ-Αντωνίου**, του **Αγίου Νικολάου**, του **Αϊ-Γεωργίου** στο Μίνταν, της **Παναγιάς** στη Λέσπιανη, του **Αϊ-Θανασάκη** στη Λέσπιανη. Όλο το χρόνο ελάχιστοι πια ανοίγουν την πόρτα τους.

Περικαλλείς οι χώροι του Θεού σ' αυτόν τον τόπο με πρώτο το ναό της Παναγίας της Μακρινίτσας, μνημείο αιώνων, μνήμες γεμάτο. Το κωδωνοστάσιό της, βιγλάτορας του βουνού.

Το σπίτι της Ελένης Κουϊκούμη έχει μεγάλη ιστορία. Είναι από τα πιο παλιά στη συνοικία και έχει διατηρήσει πολλά παραδοσιακά στοιχεία της πληθορείτικης κατοικίας.

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΙΑΣ ΛΑΪΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Το απομεσήμερο ήρθε συννεφιασμένο και ψυχρό. Χτυπά το τηλέφωνο. «Η κυρία Κουϊκούμη ρωτά αν ισχύει το ραντεβού σας για τις 2.30». Αντιπώ πως κατευθυνόμαστε ήδη προς τα εκεί. Η κυρά Ελένη μας υποδέχεται με θέρμη. Είναι γλυκομίλητη και περιποιητική. Τι ωραία να δανειζεσαι λίγη σπιτική ζεστασιά έπειτα από μια μεγάλη μέρα!

Η **Ελένη Κουϊκούμη** είναι λαϊκή ζωγράφος. Από μικρή την έλκυε το πινέλο. Κάθε γωνιά του σπιτιού της, πέρα από ιδιαίτερη φροντίδα μαρτυρεί το λεπτό καλλιτεχνικό της άγγιγμα. Ο διακριτικός ζωγραφικός διάκοσμος προσδίδει ένα ντελικάτο αισθητικό στοιχείο στα ταβάνια, στο τζάκι, στην κουζίνα. Τα δωμάτια αγκαλιάζει πολύχρωμη μπορντούρα, τέλεια φτιαγμένη.

Η κυρά Ελένη μου λέει πως απολαμβάνει περισσότερο να ζωγραφίζει ψευδοπαράθυρα. «Δεν μ' αρέσει να εγκλωβίζομαι μέσα. Για μένα η μνήμη γοητεία είναι το ύψος. Άλλοι μου λένε πού τη βρίσκεις τόσο υπομονή. Όμως εγώ γυρίζω σπίτι ανακουφισμένη». Τα ψευδοπαράθυρα

αρχικά μιμούνταν στο σχέδιο τους γύψινους φεγγίτες που βρίσκονταν πάνω από τα ήδη υπάρχοντα παράθυρα. Με την πάροδο του χρόνου θα αποδεσμευτούν και θα αποκτήσουν ένα ύψος αυτόνομο με μεγάλη ποικιλία στα σχέδια και στη χρήση των χρωμάτων.

Το σπίτι της Ελένης Κουϊκούμη έχει μεγάλη ιστορία, είναι από τα πιο παλιά στη συνοικία. Διέθετε μάλιστα το τελευταίο υφαντήριο στη Μακρινίτσα. Τώρα έχει μετατραπεί σε εργαστήριο. «Το υφαντήριο σταμάτησε να λειτουργεί το 1900 περίπου, όταν ο χαρακτήρας της Μακρινίτσας έγινε αγροτικός και κτηνοτροφικός», μου λέει η κυρά Ελένη. Από τη συζήτηση μαζί της μαθαίνεις πολλά για τη Μακρινίτσα. Την ιστορία, τους ανθρώπους, ολόκληρη τη ζωή του τόπου. Μιλούσαμε ώρες πολλές. Για τα βυρσοδεψεία που πήραν δάνεια και πέσαν έξω, όταν ήρθαν τα εργοστάσια, την εκκλησία του Αγίου Αθανασίου που ήταν η πιο όμορφη από όλες και τώρα ερημώνει, για τους παραθεριστές που έρχονταν κάθε καλοκαίρι και γέμιζε η πλατεία όργανα και μουσικές.

Η κυρά Ελένη με ταξιδεύει σε μια αλλοτινή

Ο κυρ- Ηλίας γνωρίζει τα μυστικά για το πλύσιμο, που είναι τόσα όσα και τα διαφορετικά υφάσματα.

Μακρινίτσα που έσφυζε από ζωή, γεμάτη δραστηριότητες και συναθροίσεις. Οι άνθρωποι παρατούσαν τα σπίτια και σμίγανε με τη χλαροή που περιτυλίγει μια μεγάλη πολιτεία. Αργότερα ανακάλυψα και μιαν άλλη τέχνη της, τη μαγειρική. Το ίδιο φίνα με τη ζωγραφικό της ταλέντο.

Όταν πήρα το δρόμο του γυρισμού τα σύννεφα δεν είχαν σκορπίσει ακόμη. Για μια στιγμή στη δύση, τα σύννεφα αραίωσαν και ελευθέρωσαν ένα αγνοροδίνο κοιμάτι τ' ουρανού.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΡΕΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Πηγαίνοντας στη Μακρινίτσα άκουσα για τους περίφημους **ντριστελιάρηδες** και τις **δριστελέες** τους, που μέχρι τότε αγνοούσα. Με τη σλάβικη λέξη δριστελέα ή ντριστελέα αποκαλείται η εγκατάσταση της **υδροτριβής**, δηλαδή της κατεργασίας και της πλύσης χοντρών υφασμάτων μονάχα με τη δύναμη του νερού. Θέλησα, λοιπόν, προτού λάβει τέλος το ταξίδι μου να γνωρίσω ετούτο το σπάνιο παραδοσιακό επάγγελμα.

Οι Μακρινιτσιώτες ξεκίνησαν να φτιάχνουνε

τις πρώτες δριστελέες μετά το 1900. Πρωτεύοντα ρόλο στις δριστελέες παίζει το νερό, γι' αυτό οι περισσότερες βρίσκονται στην **Κουκουράβα**, στο **Μέγα Ρέμα**, αρχή του ποταμού Κραυσίδωνα. Εκεί βρίσκονταν και τα **ταμπάκια**, δηλαδή τα βυροδεψεία της. Το 1980 υπήρχαν 13 δριστελέες. Εκείνα τα πρώτα χρόνια ολόκληρα караβάνια με μουλάρια και άλογα φέρνανε τα μάλλινα από μακριά, ταξιδεύοντας μέρες ατέλειωτες. Σήμερα υπάρχουν μόνο πέντε.

Ξεκινώ με την προσδοκία να πετύχω επί το έργω τον κύριο **Ηλία Κουφογιάννη**. Είναι ντριστελιάρης εδώ και 40 χρόνια κι έχει τη δριστελέα του στην Κουκουράβα. Το πρωινό είναι ζεστό, ανοιξιάτικο. Στο αποχείμωνο, οι απρόοπτες και σύντομες εναλλαγές του καιρού προσδίδουν στο ταξίδι μια υπέροχη ενέργεια. Ο ήλιος αναδεικνύει τώρα μιαν άλλη απόχρωση του τοπίου, ανάλαφρη και εύφορη.

Ακολουθώ τον κοινοτικό δρόμο της Μακρινίτσας, που ξεκινά λίγο έξω από την πλατεία Μπράνη. Μετά από λίγα χιλιόμετρα συναντώ στα αριστερά μου, στην άκρη μιας στροφής, τη «*Βρύση του μπάρομπα- Γιάννη*» και λίγα μόνο βήματα πιο κάτω, δίπλα από έναν

Ξενώνα ονόματι «Αργυρώ» βρίσκω ένα κατηφορικό δρομάκι επιστρωμένο με χαλίκι, που οδηγεί κατευθείαν στη δριστελά. Βέβαια, αυτή η διαδρομή γίνεται και μέσα από το φιδωτό κάλντερίμι, που ξεκινά από την κεντρική πλατεία της Μακρινίτσας.

Προτού φτάσω στη δριστελά, στρίβω δεξιά και κατηφορίζω σ' ένα μονοπατάκι που βγάζει στο Μέγα Ρέμα. Το τοπίο μέσα στο Μέγα Ρέμα απλώνεται γενναϊόδωρο μπροστά μου: οι ήχοι από το ποτάμι, οι όγκοι των βράχων και η πυκνή, η αδιαπέραστη βλάστηση. Το αεράκι μυρίζει βλαστερή υγρασία. Η γη χρησιμοποιώντας όλα τα στοιχεία της συνθέτει μοναδικές εικόνες. Το ξαναγέννημα της φύσης με παρασύρει σε μια ανεξήγητη ζοτικότητα.

Το ποτάμι βρίσκει το δρόμο του μέσα από τους βράχους και περνάει κάτω από «το γεφύρι στα παλιά ταμπάκια». Ένα από τα 11 συνολικά γεφύρια της Μακρινίτσας, που παρά τις θεομηνίες που έχουν περάσει και την έλλειψη προφύλαξης και συντήρησης, ορθώνονται ακλόνητα εξυπηρετώντας τους διαβάτες και εξωραϊζοντας το τοπίο. Στην άλλη μεριά του γεφυριού

υπάρχουν τα λίθινα απομεινάρια ενός παλιού βυρσοδεψείου. Στο εσωτερικό τους βρίσκεται εγκαταλελειμμένο ένα παλιό μηχάνημα που το έχει ζώσει κισός. Από εκείνο το σημείο ξεκινά και το μονοπάτι για Σταγιάτες. Μια πολύ ευχάριστη και σύντομη διαδρομή μέσα στο δάσος.

Στη δριστελά ο κυρ- Ηλίας με υποδέχεται περιχαρής. Αγαπάει το επάγγελμά του και όταν μιλάει γι' αυτό τα μάτια του ασπράφτουν από όρεξη. Το νερό μεταφέρεται από το ρέμα με αυλάκι ως τον *κάναλο*, ένα λαμαρινένιο σωλήνα. Μέσα από εκεί πέφτει άφθονο, γυρίζει, τρίβει, μπάζει και καθαρίζει τα ρουχικά που βρίσκονται μέσα στην βαθιά στρογγυλή *κάδη*, όπως ονομάζει την ξύλινη δεξαμενή. Όλη η κατασκευή θυμίζει ένα προϊστορικό πλυντήριο.

Όση ώρα μιλάμε οι φλοκάτες στριφογυρίζουν μέσα στη δριστελά. Και θα υπομένουν την πίεση του νερού για αρκετές ώρες ακόμα. Το νερό κάπου-κάπου πετάγεται και μας βρίσκει. Όταν τα ρουχικά έχουν πλυθεί τα απλώνουν παραταγμένα στις *κονταρίδες*, για να στεγνώσουν με φυσικό τρόπο. Και τότε η ρεματιά βάφεται με τα χρώματα τους. Από μακριά είναι σαν πινελιές

Το ποτάμι βρίσκει το δρόμο του μέσα από τους βράχους και περνάει κάτω από το γεφύρι στα παλιά ταμπάκια.

τραβηγμένες σε καμβά.

Η δουλειά των ντρισελιάρηδων είναι δουλειά δύσκολη και υπεύθυνη. Όλη μέρα βρίσκονται μέσα στα νερά, σηκώνουν μεγάλα βάρη, γιατί τα σκουτιά όταν βραχούν γίνονται ασήκωτα, και ακόμη ξενυχτούν, για να προσέξουν κάποια πλοσίματα. «Όταν ήμουν νέος σηκωνόμουν δυο και τρεις φορές το βράδυ για να βγάλω μια δριστελιά και να βάλω άλλη», μου λέει με νουσταλγία.

Το 1980 αρκετοί ντρισελιάρηδες αντιμετώπισαν πρόβλημα, γιατί ο δήμος Βόλου πήρε τα νερά που έως τότε έδιναν κίνηση στις δριστελέες τους. Αλλά όπως αποδείχθηκε ήταν άλλοι οι λόγοι που οι ντρισελιάρηδες έγιναν λιγότεροι και όχι το νερό. Το πιθανότερο είναι πως οι επόμενες γενιές ίσως διαβάσουν γι' αυτές σε κάποια εγκυκλοπαίδεια.

Ευχαριστώ θερμά :

Τον Κοινοτάρχη **Γιάννη Κερασιώτη** και τις γραμματείς της Κοινότητας **Ασημίνα Κοντοζήση** και **Σταυρούλα Αδαμάκη**, το **Νίκο Μπέζο** και **Μαρία Μπέζου** για τη φιλοξενία τους, τον **Παναγιώτη Βίγκλα**, τον **Ηλία Κουφογιάννη**, την

Ελένη Κουϊκούμη και την **Ηγουμένη Ευπραξία**, για τις πληροφορίες, το χρόνο και την καλή τους διάθεση και τέλος, την ταβέρνα **α-β** για τους περίφημους μεζέδες της

Χρήσιμα τηλέφωνα

Κοινότητα Μακρινίτσας: τηλ. 24280-99140

Κέντρο Περιβαλ/κής Εκπαίδευσης: τηλ. 24280-90010, 24289-69040

Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Ιστορίας Πηλίου: τηλ. 24280-99505

Υδροτριβεία «ο Πάντος»: τηλ. 24280-99109, 24280-99100

Βιβλιογραφία

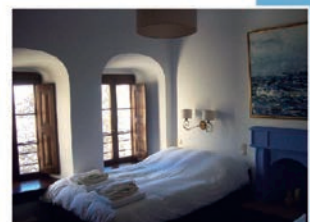
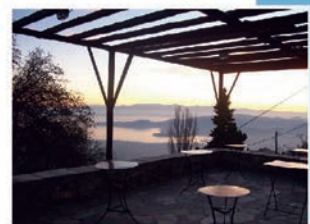
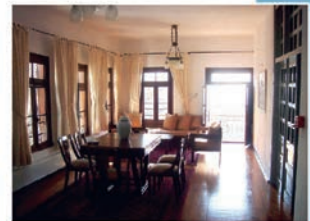
- ♦ **ΑΠΟΣΤΟΛΙΑ ΝΑΝΟΥ - ΣΚΟΤΕΙΝΙΩΤΗ**, Η Μακρινίτσα του Πηλίου, Κοιν. Μακρινίτσας, 1998.
- ♦ Η κοσμική αρχιτεκτονική της Μακρινίτσας, **ΔΗΜ. ΠΑΛΙΟΥΡΑΣ**, Αρχιτέκτονας Μηχανικός.
- ♦ Το Πήλιο και τα λιθόστρωτά του, **ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΕΛΛΗΣ** Τοπογράφος Μηχανικός.
- ♦ **ΣΤΕΦΑΝΟΣ Γ. ΨΗΜΕΝΟΣ**, Ανεξερεύνητο Πήλιο, εκδόσεις Road.

αρχοντικό σισιλιάνου

Το Αρχοντικό Σισιλιάνου βρίσκεται στην καρδιά της Μακρινίτσας και αποτελεί έναν πραγματικό παράδεισο για τον επισκέπτη του. Φτιαγμένο με μεράκι και λεπτή αισθητική, διατηρεί τη μεγαλοπρέπεια και τη ζεστασιά του παλιού Αρχοντικού, ενσωματώνοντας, παράλληλα, στοιχεία μίνιμαλ πολυτέλειας στη διακόσμηση του.

Τα ευρύχωρα δωμάτια και οι άνετα διαμορφωμένοι χώροι του ξεκουράζουν τον επισκέπτη, προσφέροντάς του πολλές ευχάριστες επιλογές για την αξιοποίηση του χρόνου του. Το Αρχοντικό Σισιλιάνου έχει αμέριστη θέα ως το Βόλο και τον Παγασητικό και εξ' απτίας της γειτνίασής του με τα κύρια καλντερίμια της Μακρινίτσας, αποτελεί ένα εξαιρετικό ορμητήριο για την εξερεύνηση του χωριού. Κύριο χαρακτηριστικό του είναι η γενναϊόδωρη φιλοξενία των ανθρώπων του, που μένει αλησμόνητη.

ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ ΠΗΛΙΟΥ τηλ. 24280 99556, 99958 www.arhontiko-sisilianou.gr

ΤΟ ΠΑΝΘΕΟΝ

CAFÉ RESTAURANT

Στην Μακρινίτσα, στην κεντρική πλατεία, θα βρείτε το καφέ εστιατόριο «ΠΑΝΘΕΟΝ». Εδώ μπορείτε να απολαύσετε τον καφέ σας, την αγνή πλούσια πηλιορείτικη κουζίνα μας, τα παραδοσιακά γλυκά, καθώς και οικολογικό κρασί και αγνό ντόπιο τσίπουρο. Είμαστε ανοιχτά όλο το χρόνο, μέχρι αργά το βράδυ. Το χειμώνα δίπλα στο τζάκι και στην ζεστή αίθουσα του «ΠΑΝΘΕΟΝ», όπως το καλοκαίρι στο μπαλκόνι, απολαμβάνοντας τη νυχτερινή θέα να απλώνεται στα πόδια σας, προς την πόλη Βόλου και τον παρασηπτικό κόλπο, θα σας μείνει αξέχαστη!

Σας περιμένουμε στη Μακρινίτσα «...το μπαλκόνι του Πηλίου».

ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ ΠΗΛΙΟΥ
Υπ.: Ιωάννης Κράλλης

Τηλ. 24280 99143, 99324,
Fax 24280 90033
www.pantheon-pelion.com